

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВНЗ «УКРАЇНСЬКИЙ КАТОЛИЦЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ФАКУЛЬТЕТ СУСПІЛЬНИХ НАУК

ПРОГРАМА
ФАХОВОГО ІСПИТУ ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ

Галузь знань – 06 «Журналістика»
Спеціальність – 061 «Журналістика»
Освітній ступінь – «магістр»

Львів – 2019

Вступ

Фаховий іспит зі спеціальності має за мету з'ясувати вміння, навички та фаховий рівень і професійний потенціал абітурієнта за такими напрямками:

- редактор новин;
- новинна журналістика;
- аналітична журналістика;
- редагування журналістського тексту.

Зміст програми

Письмовий фаховий іспит зі спеціальності спрямований на виявлення здібностей абітурієнта, вміння швидко орієнтуватися у новинній проблематиці, аналізувати та робити висновки, розкривати – навички написання тексту в різних журналістських жанрах (новина, коментар, телевізійний репортаж тощо), навички редагування тексту (мовно-стилістична підготовка).

Завдання, які абітурієнт виконує під час іспиту, охоплюють такі теми:

- редактор новин на радіомовленні;
- інформаційне повідомлення (новина);
- телевізійне повідомлення (підготовка телевізійного сценарію);
- аналітичні жанри: коментар;
- стилістика української мови: орфоєпія, лексика, морфологія, синтаксис;

Критерії оцінювання

Завдання 1

Макимум – 12 балів

Запропоноване завдання має за мету виявити вміння абітурієнта виокремлювати з-поміж загального інформаційного потоку пріоритетні (важливі, корисні, актуальні) для аудиторії новини та формувати з них тематичний порядок денний.

При відборі новин абітурієнт надає перевагу інформації, яка:

а) містить повідомлення про надзвичайні події, які безпосередньо впливають на повсякденне життя якомога більшої аудиторії;

б) повідомляє корисну та важливу для якомога більшої аудиторії соціально-економічну інформацію;

в) зачіпає політичні, релігійні, культурні чи інші інтереси якомога більшої аудиторії.

За кожну правильно відібрану до ефіру новину абітурієнт отримує 2 бал.

Завдання 2

Максимум – 16 балів

Формуючи інформаційне повідомлення (новину), журналіст повинен дотримуватись професійних стандартів журналістики: балансу думок, посилання на джерела, відокремлення фактів від коментарів, точності та повноти подання інформації. Використовуючи прес-релізи, офіційні повідомлення, відкриті листи чи інші продукти зв'язків з громадськістю, він повинен докорінно переробити текст із застосуванням критичного мислення. Важливо не обмежуватись у викладі позицією лише однієї сторони, а показати зміст конфлікту, про який ідеться. Збереження структури, стилістики, частин тексту прес-релізу чи офіційного повідомлення незмінними суперечить принципам інформаційної журналістики. Важливе також розуміння принципу «перевернутої піраміди», тобто від найбільш важливого до менш важливого.

Розподіл балів:

6 балів – правильне формулювання інформаційного заголовка і ліда (підзаголовка): адекватно, лаконічно й чітко переданий зміст повідомлення, немає оцінкових суджень або недомовок, є підмет і присудок;

4 бали – баланс думок, посилання на джерело і повнота відображення конфлікту із рівнозначним за обсягом і змістовністю поданням позиції сторін;

4 бали – безсторонність, відокремлення фактів від коментарів (уміння «відфільтрувати» оцінкові судження та зайву інформацію, що міститься в прес-релізі, та дібрати для новини корисну інформацію);

2 бали – грамотність (граматика, пунктуація, синтаксис, стилістика).

Завдання 3

Максимум – 30 балів

Телевізійне повідомлення – це важлива інформація про значущі події. На практиці функціонує випробувана і перевірна формула новини, яку використовують в пресі, на радіо і на телебаченні. Вона передбачає побудову матеріалу шляхом розставлення основних запитань: що трапилось? де трапилось? коли трапилось? хто брав у цьому участь? як це трапилось? чому це трапилось? що це означає?

Завдання – написати сценарій телевізійного повідомлення – спрямоване перевірити здатність абітурієнтів візуалізувати подію. Для цього абітурієнти у двох колонках трансформують запропонований текст інформаційного повідомлення у закадровий, використовуючи при цьому присутні в повідомленні інтерв'ю/коментарі (синхрони) та розписують відповідний відеоряд (уявляють, як візуально виглядатиме подія).

Структурними елементами телевізійного сценарію є: *заголовок, підведення (лід), звукоряд, синхрони (пряма мова героїв події), відеоряд, кінцівка:*

- **Заголовок** виконує принаймні два завдання – привернути увагу глядача (комерційну) і допомогти йому зорієнтуватися у змісті події (комунікативну).
- У **підведенні (лід)** слід озвучити найважливіше, суть події, привернути увагу, окреслити подальший виклад теми.
- **Звукоряд** (текст журналіста) починається з найважливіших фактів і далі підкріплює ці факти подробицями, довідковою інформацією та інтерпретацією – все вибудовується у логічній послідовності, щоб це було зрозуміло і привертало увагу аудиторії.
- **Синхрон** – пряма мова мусить бути завершеною думкою героя (героїв) події.

- **Відеоряд** переносить глядача у вир подій за допомогою зображення (візуальних образів).
- **Кінцівка матеріалу** – в останньому рядку підсумовують матеріал, окреслюють подальший розвиток подій.

Розподіл балів:

- Заголовок (привертає увагу чи анонсує зміст новини) – 4 бал
- Підведення (стисло про суть події) – 3 бал
- Звукоряд (контекст, обставини події) – 6 бали
- Синхрони (пряма мова – лаконічна, емоційна, чітка думка героя) – 6 бали
- Відеоряд (зображення, яке «говорить» без слів) – 7 бали
- Кінцівка (підсумок події) – 4 бал

Завдання 4

Максимум – 50 балів

Коментар – це вид публіцистичних (аналітичних) текстів у друкованих чи онлайн-медіях, метою якого є інтерпретація та роз’яснення подій, явищ суспільно-політичного, культурного, соціально-економічного, релігійного життя. Ключовими функціями коментаря є оцінка події (її стану) або явища і висловлення авторської позиції до цього.

Розподіл балів:

- **оригінальний заголовок – 8 балів**

Заголовок є першим, що приваблює увагу читача, тож він повинен звучати як «рекламне гасло», за допомогою якого автор «продає» свій матеріал; при цьому в заголовку повинна міститися «червона нитка», тобто провідна думка всього коментаря.

- **лаконічне і влучне формулювання думок – 12 балів**

Коментар сам по собі є жанром лаконічним, тому він не може формулюватися у «безрозмірних» реченнях чи нагадувати багатоповерхову конструкцію; коментаторові головне підмітити деталь і чітко прицільним «ударом» слова підкреслити її в негативному чи позитивному забарвленні.

- **фокус на основній проблемі коментованого матеріалу – 8 бали**

Великі і розумні тексти пропонують багато спокус коментаторові – про все хочеться згадати і багато що відзначити, але майстерність коментування полягає на тому, щоби визначити провідну ідею і саме її піддати оцінці, порівнянню, розвиткові чи підважуванню.

- **вміння висловлювати власну позицію – 12 балів**

Загрозою коментаря є наслідування «розумних і відомих» взірців, проба утриматися в межах загальноприйнятого погляду на проблему; однак, цінність коментаря є власне в його персоніфікованості і унікальності погляду коментатора.

- **мовно-стилістичні засоби – 10 бали**

Коли коментар є в декілька разів меншим від коментованого тексту, то кожне його слово повинне нести в собі у кілька разів більше навантаження; володіння мовою, широкий лексичний запас і неповторний стиль висловлення думок – це основна сила коментаря.

Завдання 5

Максимум – 12 балів

Правильним вважається той варіант відповіді, який відповідає встановленим нормам і правилам стилістики та правопису української мови.

За кожне правильно виконане завдання абітурієнт отримує 3 бали.

Максимум балів за письмовий фаховий іспит зі спеціальності – 120.

Рекомендована література:

1. Амзин А. Новостная интернет-журналиста. – М.: Аспект-пресс, 2011. – 144 с.
2. Аньєс Ів. Підручник із журналістики: пишемо для газет. – К.: Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2013. – 544 с.
3. Вайшенберг З. Новинна журналістика: навчальний посібник. – К.: Академія української преси, 2011. – 262 с.
4. Вольфф Ф. Журналістика газет і журналів. – К.: Центр вільної преси, 2017. – 377 с.
5. Губин Д. ON AIR: Внутренняя кухня радио и телевидения. – М.: Альпина Паблишер, 2016. – 322 с.
6. Ермилов А. Живой репортаж: профессиональные советы тележурналисту. – М., 2010.
7. Капелюшний А.О. Практична стилістика української мови: навчальний посібник. – Львів: ПАІС, 2007. – 400 с.
8. Конюкова М. Журналістика для всіх. – М.: Азбука, 2012. – 224 с.
9. Крейг Р. Інтернет-журналістика: робота журналіста і редактора у нових ЗМІ. – К.: Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2007. – 324 с.
10. Крістіанс К. Медієтика: практичні випадки та моральні міркування. – Львів: Видавництво Українського католицького університету, 2014. – 592 с.
11. Пономарів О.Д. Культура слова: мовностилістичні поради. – К.: Либідь, 2008. – 238 с.
12. Потятиник Б.В. Інтернет-журналістика: навчальний посібник. – Львів: ПАІС, 2010. – 246 с.
13. Радио: музыкальное, новостное, общественное / Под ред. В.А. Сухаревой. – М., 2001.
14. Стівенс М. Виробництво новин : Телебачення, радіо, Інтернет / М. Стівенс. – К., 2008. – 408 с.
15. Читай і знай! : довідник-практикум з граматики та стилістики сучасної української мови / Н. Я. Дзюбишина-Мельник, О. Я. Лаврінець, К. С. Симонова, Л. Ф. Ціпцюра. – К.: Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2007. – 197 с.
16. Яковець А. Телевізійна журналістика: теорія і практика. – К.: Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2007. – 240 с.